No. 120 1837

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Zondag en Maandag. *21 en 22 Mei.*

FRANKRIJK.

Parijs, den 18den Mei.

De afgevaardigden hebben nog gisteren de algemeene beraadslagingen over het budget van het volgend jaar gesloten. Ofschoon nog eenige sprekers het woord hebben gevoerd, en onder anderen de redenen van den heer *Audry de Puyraveau* vrij heftig waren, had de kamer weinig aandacht, zoodat die redenen dan ook weinig indruk maakten, noch eene belangrijke discussie uitlokten. Heden is men met de artikelen begonnen, en wel met het budget van justitie, waarvan een aantal hoofdstukken aangenomen werden.

— De heer *Humann* is tot president benoemd van de commissie voor het onderzoek van den spoorweg van Parijs naar Brussel. De laatste heeft het ontwerp van overeenkomst met den heer *Cockerill* goedgekeurd.

— Aan de kamer van afgevaardigden is dezer dagen eene petitie ingediend van de heeren *Fain*, secretaris, *Gourgaud* en *Colbert*, aide-de-camps van den Koning, en *Bernard*, tegenwoordig minister van oorlog, zoo uit hunnen naam als uit die van twintig andere personen, verlangende zij dat hun eene som van twee millioenen fr. wierd uitgekeerd, volgens hen in 1814 door *Napoleon* hun toegekend. Zij voeren aan, dat bij een traktaat van den 11den april 1814, tusschen Oostenrijk, Rusland en Pruissen eenerzijds en de gelastigden van *Napoleon* andersijds, er bepaald werd, dat Keizer *Napoleon*, alvorens zich naar Elba in te scheepen, over een kapitaal van twee millioenen kon beschikken, om zelve die te verdeelen, bij wijze van gratificatie, aan de personen die *Napoleon* zoude aanwijzen. De verzoekers beweren, dat des Keizers [illegible] het traktaat door geen gevolmagtigde namens Frankrijk geteekend was geworden, er toch eene ratificatie bestaat van de leden des provisionelen gouvernements. Deze petitie is vergezeld van eene consultatie van drie advokaten, aan welker hoofd de president van de kamer van afgevaardigden; *Dupin*, staat.

— De minister *Salvandy* is heden naar St. Evreux vertrokken, om zijne herkiezing aldaar zoo mogelijk te verzekeren.

— Heden is de buitengewone ambassade, die de Prinses *Helena* in Duitschland, tot aan Tield moet te gemoet gaan, van hier vertrokken. Zij bestaat uit den hertog *van Broglie*, drie ambassade-secretarissen en twee attachés.

— De stedelijke raad van Parijs heeft een millioen fr. bestemd voor de feesten, welke de stad ter gelegenheid van het huwelijk des hertogs *van Orleans* zal geven. Op het stadhuis worden reeds buitengewone toebereidselen voor een groot bal gemaakt.

— Zoo men gisteren het bericht gaf, dat het handelhuis *Aguado* van geen leeningen met Spanje meer wilde hooren, zoo wordt heden van het tegendeel vermeld. Thans heet het, dat dit huis in de [illegible] bewilligd had, en 250 millioen fr. aan het spaansch bewind zoude voorschieten, onder beding, dat de inkomsten van Cuba, Portorico en der Philippijnsche eilanden hetzelve, onder titel van remboursement, zouden overgelaten worden. Engeland zou het bezit dier eilanden aan Spanje waarborgen. Frankrijk weigerde zulks. De spaansche agent *Machani* zoude zich nu naar Londen begeven, om de overeenkomst, voor wat de verwaarborging betreft, te sluiten.

— De tijdingen van de grenzen, omtrent de operatien van het noorderleger onder *Espartero*, sedert gisteren publiek gemaakt, zijn van gewigt. *De Mare* bood heden gisteren avond de volgende *telegraphische depêche*, uit Bajonne, van den 16den mei, [illegible] aan:

» Don Carlos (uit St. Sebastiaan) bevond zich den 14den des morgens met vier eskadrons voor Huarte-Araquil: elf bataillons en 9 stukken geschut hielden Echarri en Arbizu bezet. De onderkoning (*Iribarren*) bevond zich denzelfden dag te Puente-la-Reijna, ten einde de beweging van den infant onderrigt en in gemeenschap met den generaal *Evans*, te Logrono.

» Den 15den was *Espartero* meester van Astigarraga, Ernani, Urieta en Ardoain. Hem was berigt gezonden, dat het christinisch korps van Vittoria de linie van Arlaban had geforceerd.

» Heden trekt de generaal *Evans* op Irun aan, vervolgens het garnizoen van Oijarzun de wijk genomen heeft. De christinos verschijnen op de hoogten tusschen Oijarzun en Irun. Uit de redouten der karlisten wordt vuur gegeven. Onze troepen (de fransche) zijn over de geheele linie verspreid, om ons grondgebied te beschermen en de vlugtelingen op te nemen."

Eene tweede depeche werd heden morgen door den *Moniteur* publiek gemaakt. Zij is van den kommanderenden generaal der 26ste militaire divisie, *Harispe*, en aan den minister van oorlog gerigt. Haar inhoud is deze:

» Bajonne, 17 Mei, *ten half twaalf ure.*

» De generaal *Evans* heeft des morgens ten 12 ure (van den 16den) Irun aangetast. Hetzelve verdedigde zich nog heden morgen met hardnekkigheid. De redouten zijn nog niet ingenomen; een wanhopende weerstand wordt geboden, zijnde de aftogt voor de karlisten aan alle zijden gesloten. Op het verzoek van den generaal *Evans* om zijne gekwetsten te ontvangen, heb ik officieren van gezondheid van mijne divisie afgezonden; ik heb eene ambulance daargesteld en van Bajonne een [illegible] gezonden. De gekwetsten worden over de Bidassoa getransporteerd.

» De infant was den 15den bij Estella; *Iribarren* te Puente-la-Reijna, in gemeenschap met Logrona en Vittoria."

» *Ten een ure.*

» *Evans* heeft uit Irun de vrouwen en kinderen laten trekken. De verdediging wordt met kracht voortgezet. *Espartero* bezet Ernani."

» *Ten vijf ure des avonds.*

» Sedert heden morgen elf ure hebben de Engelschen de redouten, het stadhuis en twee derde gedeelte van Irun ingenomen. Dertien stukken geschut zijn in hunne magt.

» Ingevolge der vermaning van den generaal *Evans* om krijgsgevangenen te maken, geven de, door de gevreesde verdediging, uiterst verbitterde soldaten geen kwartier. Slechts een dertigtal is geleid naar . . . . . (afgebroken door de duisternis)."

De gezamenlijke inhoud dezer depeches is voor den oorlog in het Noorden van Spanje als zeer gewigtig te beschouwen. De christinos zijn meester geworden van Ernani en Irun, en van de linien van Arlaban, ten noorden van Vittoria. Het bezit dier engten en van die van Ernani, maakt de constitutionelen nagenoeg meester van Guipuzcoa, waarin men de karlisten nu [illegible] lang niet heeft kunnen verdrijven. Het karlistische leger [illegible] vermagt moetende bukken, zal nu waarschijnlijk naar de valleijen van Borunda en Lanuscoas de wijk nemen en is het te vreezen dat zij, ten gevolge der thans door de constitutionelen behaalde voordeelen, de gemeenschap met Frankrijk zullen verliezen.

Omtrent den weg door den infant dan *Sebastiaan* ingeslagen, ziet men zich thans door de eerstvermelde telegraphische depêche nader ingelicht. Het blijkt nu, dat zijn doel niet is geweest om regtstreeks op den Ebro af te gaan; hij is oostwaarts getrokken naar Navarre, in de vallei van Borunda, alwaar Huarte-Araquil ligt. Een der parijsche bladen beweert, dat het gouvernement overrigt was geworden, dat de beweging van den infant niet zoo zeer merk geschied was, om Estella te dekken, en dat wel op het voornemen, dat de portugesche divisie zich van Salvatierra, op den weg van Pampeluna, had meester gemaakt. Indien dit zoude zijn, mag men vragen, waarom het gouvernement ook dit voordeel voor de constitutionelen, niet zou hebben publiek gemaakt.

Terwijl men dus nog omtrent de ware reden van den aftogt des infants van de zijde van Ernani in het onzekere blijft, blijkt het reeds duidelijk, dat die aftogt gadiend heeft om den aanval der constitutionelen te bespoedigen en met kracht door te zetten. In een bijzonder schrijven uit Bayonne van den 13den wordt bepaald gezegd, dat zoodra *Espartero* den aftogt van den infant, in den nacht van den 12den op den 13den voorgevallen, vernam, hij op weg trok en Ernani bestormde; het garnisoen, den aanval niet kunnende weerstaan, week en verstrooide zich in 't gebergte, latende 50 of 60 dooden achter, en 600 gevangenen en 30 stukken met bagage en munitie in handen des vijands.

De generaal *Irribarren* bevond zich, blijkens de hoevenstaande depeche, den 15den, te Puente la Reijna; hij heeft in last, om met de zich aan die zijde bevindende constitutionele troepen den weg naar Arragon bezet te houden, voor het geval dat de infant [illegible] de Arga mogt willen overtrekken, om, over Sangüesa, genoemde provincie te bereiken.

De constitutionelen zijn thans bepaaldelijk voor één zaak bedacht; zij is daarin gelegen, dat, terwijl hunne voornaamste magt in het noorden nabij St. Sebastiaan vereenigd is, en middelerwijl de infant eene afleiding aan de oostelijke zijde maakt, eene karlistische afdeeling het middel vindt, om aan den westkant in Oud-Kastilie door te dringen, en wel tusschen Orduna en Bilbao over Balmaceda en de zoogenaamde Encartaciones, op eene hoogte waar de Ebro nog slechts eene kleine rivier is, in alle saizoenen gemakkelijk om over te komen.

— Volgens een der parijsche avondbladen, zou don *Carlos* op den 10den Mei een manifest hebben uitgevaardigd, waarin hij aan de natie eene constitutie toezegt. »Drie jaren strijds en ondervinding — zoo in dit stuk gezegd worden — hebben mij doen inzien dat geen troon duurzaam kan gevestigd zijn, wanneer de vorst die regeert geene ruime en verhevene inzigten met eene groote mate van verdraagzaamheid en bevredigtng paart. Het is deze overtuiging die mij heeft doen besluiten om mij onverwijld bezig te houden met het ontwerp van een wetboek, dat ik bereid ben u te schenken en waarin al uwe staatkundige regten zullen verwaarborgd worden, te weten eene volkomene vrijheid van geloofsbelijdenis en van staatkundige gevoelens, voltooid door de vrijheid van de drukpers." — Het spreekt van zelf dat dit berigt geene de minste authenticiteit heeft, en bovendien, uit den aard der zaak, hoogst twijfelachtig voorkomt.

— De laatste berigten uit Madrid zijn van den 10den. Men had er alsroen kennis bekomen van de jongste bewegingen in Katalonie; dezelve hadden onmiddellijk aanleiding gegeven tot een geheim comité van de Cortes. Een katalonisch afgevaardigde, de heer *Pita*, had verlangd, dat er een onderzoek naar het gebeurde zou worden ingesteld, maar zijn voorstel was verworpen.

— Ter beurze was heden de aandacht uitsluitend gevestigt op de spaansche fondsen ten gevolge der voor de constitutionelen gunstige tijdingen. In de aandeelen der ijzeren spoorwegen was heden volstrekt geen handel; de koers daarvan was uiterst laag. Men vreest voor de uitwerking die de aanstaande vergunning voor den Brusselschen spoorweg, welks kapitaal op 100 millioen franken bepaald is, hebben zal. De Ardoins klommen tot 27¼. De noteering was heden (18 Mei) 5 pct. 108; 3 pct. 29; Napol. renten 99,60; Spanje Ardoins 27⅛; Passive 6¼; n. difered 9½; O Mei. 285; Port. 3 pCt. 30½; Rem 101¼.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 17den Mei.

Zooals men vernoemt, zullen er eenige veranderingen in het diplomatieke korps hier ter stede voorvallen. De baron *von Menshengen*, die langen tijd tot het oostenrijksche gezantschap alhier behoorde, is tot zaakgelastigde te Darmstadt benoemd, in plaats van den graaf *von Rechberg*. De russische gezantschapsraad, de heer *von Maskoff*, zal met verlof van hier gaan, waardoor het personeel der ambassade met den zoon van den russischen gezant v. *Oubril* en den graaf v. *Tolstoy* zal vermeerderd worden.

De voorname familien, die hier den winter hebben doorgebragt verlaten van lieverlede onze stad. — Onder de nieuw aangekomen aanzienlijke reizigers bevindt zich de prins *George* van Hessen, broeder van den Grootheitog van Darmstadt; benevens de graaf *Bentinck*, heer van Varel en Knijphuizen.

De rivier de Weser is dezer dagen onverwachts in zulk eene mate gewassen, dat alle pogingen, die men aanwendde om het water te keeren, vruchteloos waren. Eene aanzienlijke uitgestrektheid land is daardoor overstroomd en groote schade aan de bezitters daarvan toegebragt. Men schrijft dit ongeval aan eene wolkbreuk toe, die aan de Boven-Weser moet hebben plaats gehad; sommigen meenen ook dat het een gevolg was van het smelten der sneeuwmassa's in het Thuringer woud.

— De Koning van Wurtemberg is den 12den dezer naar Baden vertrokken om een bezoek bij den grootvorst *Michael* af te leggen, en is des avonds weder in zijne residentie, Stuttgart, terug gekomen.

— In de zitting van den Bernschen Grooten Raad van den 10den dezer, is door de regering andermaal verslag gedaan nopens den staat van zaken in het Bernsche Oberland, waaruit bleek, dat, volgens de laatste berigten, de weltige orde in het Oberhasli-dal weder hersteld was en derhalve de troepen van daar terug getrokken waren. In Brienz had dit nog geene plaats gehad, vermits men ontdekt had dat aldaar eene formele zamenzwering was gesmeed geworden, ten gevolge waarvan verscheiden personen moesten worden in hechtenis genomen. Over het geheel kon men de rust als hersteld beschouwen.

De hevige radikalen hebben in deze zitting de regering scherp aangetast, en haar van verregaande zwakheid beschuldigd ten aanzien van de leden der zoogenaamde vaderlandsche vereeniging, welke zij met de smadelijkste scheldwoorden overlaadden. Van den kant der meer gematigden werd zulks met nadruk gelaakt, waaruit een twist ontstond, die ten gevolge had dat de groote raad onder een ongehoord rumoer uiteen ging.

Een brief uit Zürich, aan een geacht duitsch blad geschreven over het gebeurde in Oberland, eindigt met deze woorden: » De krachtigste steun voor de partij van *Schnell* wordt bij de magnaten der kleinere steden en der dorpen aangetroffen. Maar juist door dien steun en door de onedelmoedigheid waarmede zij tot alle maatregelen hare toevlugt neemt, die haar in het bestuur kunnen schragen, is het alles behalve eene gemakkelijke zaak om over haar te zegevieren. De tijd der aristocratie is voorbij, en die der lagere volksklassen nog niet aangebroken; de besnaafde burgerstand heeft geen overwigt genoeg om zich op het kussen te zetten; en dus blijft er *niets* anders over dan de nog vrij ruwe elementen van een dorpmeignaatschap."

— De kardinaal staats-secretaris *Lambruschini* heeft, ofschoon nog niet geheel hersteld, zijn landgoed verlaten en den 5den te Rome zijne ambtsbetrekking weder aanvaard. Men koesterde de hoop dat het schoonere jaargetijde een weldadigen invloed op zijn gestel zou uitoefenen.

De bisschop van Lima, *A. Luna Pizarro*, die door zijne geleerdheid en zijne redevoeringen in den [illegible] is, is te Rome aangekomen; hij bezocht, [illegible] de geheiligde plaatsen binnen de paauselijke stad en [illegible] omstreken.

Wat er ook te Napels omtrent het al of niet bestaan der cholera in die stad door de verschillende autoriteiten, in wederaanzaak met elkander, bekend moge worden gemaakt, te Rome verkeerde men in het vaste denkbeeld dat die kwaal daar weder werkelijk heerschte. Te Livorno was de duur der quarantaine, voor schepen die uit Napels kwamen, verlengd.

De aanhangers van den *Carlos* te Rome vestigden al hunne hoop op de bewegingen in het Noorden van Spanje; zij twijfelden er niet aan of dezelve moesten in het voordeel van den Pretendent uitvallen, en zagen zelfs, als een gevolg zijner zegepraal, reeds de erkenning van dien vorst als koning van Spanje door de europesche mogendheden te gemoet.

— Te Weenen maakt men bij het hof en onder de hoogere standen toebereidselen om van het naaijer wordende jaargetijde gebruik te maken; het hof zal weldra naar Schoenbrunn gaan en van daar naar Ischl, waar het zich laat voorzien dat gedurende den zomer een aantal zeer voorname badgasten zullen vereenigd zijn. — Met den arbeid aan den ontworpen ijzeren spoorweg naar Raab in Hongarije zal in den loop van dezen zomer een begin worden gemaakt. Deselve zal zich in gemeenschap stellen met de *Ferdinands* Noordbaan.

— Volgens beijersche bladen, zou de belasting op het patent en [illegible] in Griekenland [illegible] hebben ondergaan, en zien de [illegible] dingen tot de in Patras onlangs [illegible] ongeregeldheden hadden gegeven.

Er heerscht te Athene nog altijd een groot gebrek aan leerlooijers, verwers, kunstdraaijers, hoedenmakers, en vooral aan takenwevers.

— Te Weenen waren den 11 dezer genoteerd: Mgl. 105, 4 pCt. 100, 3 pCt. 75¼ Bankact. 1576.

NEDERLANDEN.

ARENDA, den 20sten Mei.

Den 17den dezer is te Berlijn het laatste bulletijn wegens den toestand van H. K. H. Prinses *Albert* van Pruissen uitgegeven

Hoogstdezelve bevond zich toen, den 9den dag, in gewenschten welstand.

— Bij koninklijk besluit van den 29sten April (*staatsblad n°.* 17) is bepaald dat binnen de stad Schoonhoven een kantoor van waarborg voor gouden en zilveren werken zal worden opgerigt; de ring van het waarborgs-kantoor zal zijn zamengesteld uit het regterlijk kanton van dien naam, alsmede uit geheel het vijfde regterlijk arrondissement van Zuid-Holland.

— Uit 's Hage wordt van gisteren geschreven:

« Naar men verneemt, vertrekt Z. K. H. de Prins *van Oranje* in het laatst der volgende week weder naar Tilburg en zal aldaar eenigen tijd verblijven.

» Z. Exc. de baron *van Heeckeren*, envoyé-extraordinaris en minister-plenipotentiaris van Nederland bij het Russische Hof, is alhier aangekomen.

» De practische oefeningen van het wapen der artillerie zijn door Z. M. den koning, even als in vorige jaren, wederom gedurende den loop van dit jaar geregeld. Dien ten gevolge zal er op de vlakte van Waalsdorp een kamp worden opgerigt ter oefening van de artillerie-troepen, te Delft garnizoen houdende."

— Door Z. M. is bepaald, dat voor de dienst der genie in Oostindië tevens [illegible] in plaats van zes, aan de Militaire Akademie zullen worden benoemd, en dat nog in dit jaar, blijkens daarvan reeds gedane aankondiging door het Departement van Oorlog (zie ons nommer van den 9. dezer) drie jongelingen tot dat einde bij die Akademie zullen kunnen worden aangesteld, welke vermeerdering in mindering zal strekken van het getal voor het wapen der infanterie in de oostindische bezittingen aan gemeld etablissement, door Hoogstdezelve aanvankelijk op 50 vastgesteld.

— Z. M. heeft bewilligd dat de hoofd-ingenieur bij de algemeene dienst van den waterstaat, *B. H. Goudriaan*, en de adspirant-ingenieur *P. J. de Quartel*, zich naar Engeland zullen begeven, ten einde voor het aanleggen van den voorgenomen ijzeren spoorweg van Amsterdam naar Arnhem alle zoodanige inlichtingen in te winnen, als het belang der zaak zal vorderen.

— Blijkens een berigt uit Christiaansand van den 28sten April 1837, heeft de invoer uit Nederland aldaar in 1836, eene waarde van *f* 27,418.20 bedragen, welke ingevoerde goederen zijn aangebragt met 43 Nederlandsche en 5 vreemde schepen; terwijl de uitvoer, gedurende het genoemd tijdvak, naar Nederland, eene waarde van *f* 52,560 heeft beloopen. De tonnen-gelden en de uitgaande regten op het hout waren door de laatste stortning met $\frac{1}{5}$ verminderd.

Door de kamer van belgische volksvertegenwoordigers is gisteren een vijftal gouvernements voordragten, zonder belangrijke openbare beraadslaging, aangenomen. Ter gelegenheid van de beraadslaging over eene [illegible] strekken wilden, ten einde de gronden voor het domein van Laeken aan te koopen, werd door den heer *Lecon* aangemerkt dat, terwijl de constitutie het bedrag der civiele lijst, zoo als dat bij den aanvang door der regering had vastgesteld, het met den geest derzelve strijdig was om, ten koste van den staat, gronden aan te koopen, die de inkomsten der civile lijst zouden vermeerderen. De minister van financien antwoordde daarop aan dien afgevaardigde, dat, zoo het domein door dezen aankoop al wierd uitgebreid, de inkomsten der civile lijst daardoor geene verhooging ondergingen; met welke verklaring de kamer genoegen nam. — Heden zou er over het voorstel van den heer *Dumortier* worden beraadslaagd, en, zoo er tijd overig was, over den spoorweg van Gent naar Rijssel.

— Terwijl gisteren in de Londensche berigten gemeld werd dat Vorst *Leopold* in het laatst dezer week te Londen werd verwacht, leest men thans in de belgische bladen dat die Vorst met zijne gemalin de feesten van Fontainebleau gaat bijwonen. De laatstgenoemde zou daartoe den 24. en Vorst *Leopold* den 27sten van Laeken vertrekken.

— De Schelde is op nieuw buiten hare pevers getreden, en heeft een groote uitgestrektheid land onder water gezet en verscheidene [illegible].

— De [illegible] Spaansche fondsen-merken van Londen en [illegible] hoofdzakelijk Amsterdam's beurs invloed gehad en dat papier [illegible] tijd zelfs op 25½, gebragt. De notering was overigens gisteren (19 Mei) Belg. 100; O. Mex. 102¾; Sp. Ardoin 25,25¼; Defered. 7¾; Nap. renten 92, B. Tav. 56; Sicil. 91⅜; Rom. L. 101; Cert. te Antw. 97; Braz. 85½; Wisselkoers op Amst. ¼ op Rott. ⅛ pCt. premie.

DE AMNESTIE IN FRANKRIJK.

De geschiedenis, of liever de lotgevallen van de zoolang op het tapijt verblevene en eindelijk uitgevaardigde *amnestie* is bekend. Men weet, dat het een punt van verschil uitmaakte tusschen de doctrinairen en het kleurloos ministerie, dat nu het land bestuurt; 't is evenzeer bekend dat er reeds veel vroeger over gesproken werd; maar dat, zoo als men nu officiel erkend heeft, de tijd toen nog niet daar was; zelfs heeft men in de dagbladen vermeld, dat de heer *Molé*, die met de uitvaardiging der amnestie werd geluk gewenscht, door een diep gevoel van betamelijkheid bewogen, alle eerbetuiging deswege heeft afgewezen, en alles daarvan den Koning wilde toegebragt zien. Wij kunnen hiermede instemmen; maar de eer der uitvoering van het aan den Koning toegeschreven gevoel van edelmoedigheid en vergevensgezindheid komt toch ook den minister toe, die de ordonnantie mede onderteekend heeft en onder wiens beleid de maatregel wordt ten uitvoer gelegd. Bedillers en berispers zelfs van de beste handelingen vindt men altijd; dat partijgeest of liever stelselzucht den maatregel, nu onder dit, dan onder een ander oogpunt heeft gehekeld, liet zich begrijpen en verwachten, en wij houden ons daarbij niet op. Twee opmerkingen verdienen echter de aandacht; de eerste is: dat het niet begrijpen der voortvlugtige staats-misdadigers onder de amnestie meer last dan voordeel zal opleveren, tenzij men daarvan, zoo als de latere berigten uit Parijs hielden, terugkomt; de tweede bedenking is deze: of onder de amnestie ook begrepen zijn de gevangenen van het slot te Ham, de heeren *de Polignac*, *Peyronnet*, *Chantelauze* en *Guernon Ranville*. Oppervlakkig geoordeeld, zou men van begrip kunnen zijn, dat deze personen niet onder de amnestie zijn begrepen, omdat zij reeds vroeger onder voorwendsels zijn ontslagen uit hunne gevangenis; doch zeer juist merkt echter de *Gazette de France* op, dat deze vier personen niet gegracieerd zijn, op de gewone wijze; dat het verlof, om voor hunne gezondheid of belangen de gevangenis te mogen verlaten, conditioneel en herroepelijk was; dat zij nog altijd moeten geacht worden opgesloten te zitten tijdens de uitvaardiging der amnestie; zoodat de voorwaarden van ontslag uit de gevangenschap virtueel door de amnestie zijn vervallen, en zij allen zich over het geheele grondgebied van Frankrijk mogen vertoonen. Naar onze meening wint dat gevoelen nog meer aan, als men redeneert bij analogie: *F. Meunier*, [illegible] van amnestie gegracieerd en verbannen voor tien jaren buiten 's lands; en met hem ook *Victor Boireau*; deze zijn de twee eenigste uitzonderingen voorkomende op de akte van amnestie. Intusschen verkeerde *Meunier* reeds in hetzelfde geval, waarin, onder andere omstandigheden, de ministers van *Karel X.* zich bevonden; hij was toen als deze reeds vroeger gegracieerd. Bovendien wordt amnestie verleend aan allen die veroordeeld zijn wegens staatsmisdrijven; de opening der gevangenis is alleen een uitvloeisel van den maatregel; het « *actuellement detenus*" staat in tegenoverstelling der voortvlugtigen aan wie die amnestie niet kon verleend worden, omdat zij niet contradictoir veroordeeld waren. Zelfs, naar het denkbeeld dat wij van eene amnestie ons vormen, gelooven wij dat, bij voorbeeld, alle die gebannen mogten zijn buiten 's lands wegens dergelijke feiten, even goed gegracieerd zijn, als zij die tot opsluiting veroordeeld zijn. Anders misschien zou men moeten oordeelen omtrent degenen, die hunne straf hebben weten te ontduiken door de vlugt, na veroordeeld te zijn; hier geldt het een beginsel, toe te passen ten voordeele van veroordeelden wegens staatkundige handelingen. Indien de liefde tot het land der geboorte niet dikwijls luider en met meer aandrang sprak, dan soms de voorzigtigheid toelaat, zou het een vraagstuk ter oplossing kunnen worden, of de gewezene ministers van *Karel X* gelukkiger in dan buiten hun vaderland, naar hunne begrippen, zich zouden bevinden. De jongste opening der kerk van St. Germain l'Auxerrois, als toenadering tot de legitimisten beschouwd, kan evenwel bij de beantwoording der vraag van beslissend gewigt zijn. Mogten toch alle partijen zich verstaan, om, in plaats van aan elkanders ondergang, aan het gemeene welzijn te arbeiden.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

Duitschland. — De twist over de brieven door Goethe aan eene gravin Brunswijk geschreven, heeft nog geen einde genomen. Thans heeft de uitgever dier brieven, de boekverkooper A. *van Bruyn*, te *Keulen*, eene verklaring in de dagbladen doen plaatsen, dat de stiefmoeder van den graaf van Brunswijk, de tweede echtgenoote zijns vaders, ook eene Stolberg en eene zuster der eerste geweest was, en dat aan deze de gedachte brieven van Goethe geschreven waren in de jaren 1775 en 76; welke brieven overigens de gravin in de vogen van elken beschaafden slechts hoogachting konden doen verwerven. Dezelve zonden weldra, gelijk ook een brief der gravin, in 1823 aan Goethe geschreven, waarin zij aan de vroegere belangrijke briefwisseling herinnert, en voorts met aanteekeningen uit des dichters dagboek van die jaren verrijkt, in het licht komen.

Frankrijk. — De zucht voor de Toonkunst welke vroeger alleen in de hoofdstad scheen te heerschen, of van daar uit te [illegible] gint tegenwoordig haar invloed meer en meer over de departementen en in de voorname plaatsen uit te breiden: *Toulouse*, *Caen*, *Rijssel*, *Straatsburg* en *Orleans* hebben hunne Muzikale vereenigingen. In de laatstgenoemde plaats werd dezer dagen, ter gelegenheid van den feestdag van Jeanne d'Arc, een Muzikaal feest gegeven, door 265 personen uitgevoerd, hetwelk algemeene belangstelling en tevredenheid heeft verwekt. — In *Parijs* worden thans uitstekend fraaije Litographische prenten openbaar gemaakt van de keurige verzameling van schilderijen te *Dresden*. De bekende meester Jullien heeft reeds stukken van Titiaan en andere Italianen, tot genoemde verzameling behoorende, geleverd; de heer de Villeneuve het landschap van *Ruisdaal*, onder den naam van *het Klooster* bekend; de heer Lavigne een ruitergevecht van Wouwermans, in wiens voortbrengselen de gallerij van *Dresden* zeer rijk is. » De teekenstaf (zegt het *Journal des Débats*) is er volkomen in geslaagd, om de kracht en de uitdrukking der figuren en der paarden, zoo wel als

de vurige drift, welke den Hollandschen schilder zoo zeer onderscheidt, weder te geven. — De Aziatische Maatschappij te *Parijs* heeft dezer dagen een Georgische spraakkunst, onder den titel van *Eléments de la Grammaire Georgienne par Brosset* uitgegeven, waarvan de prijs is 12 fr. Het door haar uitgegeven *Journal Asiatique* van 1828—1836, uit 18 deelen bestaande, wordt door haar aan openbare Bibliotheken, tegen den prijs zoodals het aan de leden des genootschaps wordt berekend, namelijk tegen 125 fr. aangeboden.

Portugal. — In het nommer van het regeringsblad dat te *Lissabon* uitkomt, van den 7den April, leest men een vernieuwd bevel aan de commissie, die met de bewaring van den boekenschat uit de kloosterbibliotheken belast is, om niet alleen alle boeken uit de klooster-gebouwen, maar tevens alle archiven, schilderijen en andere letterkundige en wetenschappelijke merkwaardigheden in het daartoe bestemd gebouw, het klooster *San Francisco* te *Lissabon*, bijeen te verzamelen. Bij eene vorige gelegenheid werd reeds gemeld, hoe in den beginne met dien letterkundigen schat gehandeld werd. Zeven maanden lang was hij schier zonder eenig opzigt; ieder die daartoe slechts het verlangen betuigde, werden de sleutels van het gebouw toevertrouwd, waaruit gemakkelijk op te maken is dat menig kostbaar stuk vervreemd werd en verloren raakte; bijzonder was dit het geval met de Manuscripten, die wegens hun uiterlijk voorkomen de minste waarde schenen te hebben en zoodoende in handen van kramers en kruideniers vielen. Als voorbeeld van de weinige op prijs stelling dier boeken, door degenen die met de zorg voor derzelver bewaring belast waren, wordt aangehaald, dat op sommige plaatsen, zoals onder anderen te *Oporto*, de jongens op straat de boeken elkander toewierpen. De schilderijen schijnen beter behouden te zijn gebleven; daar de meeste er vuil en met stof bedekt uitzagen, achtte niemand het der moeite waard, om zich met deze te verrijken.

Griekenland. — De heer Anselm te *Athene* heeft eene duitsche overzetting bezorgd van de herinneringen uit den griekschen vrijheidskamp der jaren 1820 tot 1829, geschreven door den, wegens zijne geschiedenis van *Suli*, reeds vermaard geworden overste Pharmakos. Bij het gemis aan bronnen, waaruit men naar waarheid de geschiedenis van dien merkwaardigen krijg kan leeren kennen, is deze geschiedkundige bijdrage eene wezenlijke aanwinst, geschikt om in elke taal te worden overgebragt.

Italie. — In de vorige maand heeft men te *Necropoli di Vulci* een zeer wel bewaard graf ontdekt, waarvan het daarin gevonden geraamte blijkbaar afkomstig was van een voornaam personaadje. Het hoofd was met twee gouden kroonen, de eene van lauwerbladen en de andere van eikenloof, bedekt; drie gouden medailles met zinnebeelden van den krijg, en basrelief, lagen op de borst, verscheidene andere ter zijde; rijk versierde ringen hadden weleer in de ooren gehangen. In hetzelfde graf heeft men voorts twee kandelabres, een helm, kleine vasen, vier antieke spiegels, en een zeker getal drinkbekers, schotels enz., alles keurig bewerkt, gevonden. Al deze voorwerpen zullen in het nieuw Gregoriaansch Museum van Etrurische oudheden te *Rome* geplaatst worden. — De geschiedenis der staten van *Italie* is verrijkt met die van den heer Dumont, *Florence et ses vicissitudes*, gaande van het jaar 1250 tot 1790. (*Paris*, Cr. Gosselin, 2 vol. 8°., 16 fr.). De schrijver, die een tijd lang te *Florence* verbleef en zich bevlijtigd heeft om de toenaamsche letterkunde van nabij te leeren kennen, schijnt met oordeel en waarheidsliefde te hebben geschreven.

171ste Koninklijke Nederlandsche Loterij.

TWEEDE KLASSE.

Zes Trekkingen: N°. 8807, een prijs van *f* 1000; N°. 1314, *f* 1000; N°. 14072, *f* 1500.

Ook N°. 19318, een premie van *f* 2000.

Der AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (19 *Mei*) waren genoteerd: Werkel. Sch. 2½ pCt. 52⅞; ½; dito 5 pCt. 99⅝; ⅞; Kamb. *f* 35½; ½; ¼; Amst.-Sijnd. 44; pCt. 92⅝; ⅜; dito 3½ pCt. 76; ½; ¼; Handels-M. 177½; 177; O.-Indie 5 pCt. 96⅜; ½; dito 3½ pCt. 85⅛; ⅜; ½; dito Coup. Mei 52⅝; Nov. 48; Uitgest. 7⅝; Mei 5 pCt. 99⅝.

Heden overleed, na een langdurig lijden, onze geliefde Echtgenoote en Moeder

J. VAN DE GRIENDT,

in den ouderdom van 58 jaren.

Bergen op Zoom, 18 Mei 1837.

S. VERMEIRSCHE.

Heden beviel zeer voorspoedig van een welgeschapen ZOON, ANNA ADELIA VAN DOORER, geboren Echtgenoote van

Tilburg, 18 Mei 1837. Mr. J. A. MUTSAERS.

De Ondergeteekende maakt aan de Ingezetenen dezer Stad bekend, dat hij van woonplaats verandert is, woonende thans in de Sint Jans-Straat, Wijk A, N°. 409. Hij beveelt zich in een ieders gunst en recommandatie aan.

Breda, 19 Mei 1837. W. N. SLEGTENHEM, Timmerman.

Aanstaanden Dingsdag 23 Mei 1837, en volgende dagen, PUBLIEKE VERKOOPING (in het groote Verkoopingslokaal, gehouden door de Militaire Liefdezaal, alhier) eene aanzienlijke partij MEUBILAIRE en andere GOEDEREN; waaronder eene uitmuntende staande en een dito liggende Piano-Forte van 6 Octaaf, vele Mahony- en Eiken Meubelen, verscheidene Bedden, met toebehooren, eene partij Goud- en Zilverwerk, als: eene fraaije gouden Ketting, 2 gouden en 2 zilveren Horologies, zilveren Trekpot en Melkkan, diro Lepels en Vorken, Koffijlepeltjes, Tabaksdoozen en andere Kleinigheden.

Maandag den 22. dezer op de gewone uren, ter plaatse voorschreven, voor een ieder te zien.

*** Onder nadere approbatie zal door den Militairen Intendant, belast met de algemeene comptabiliteit bij het Leger te Velde, op den 24. Mei 1837, des middags ten 12 ure, op deszelfs bureau te Tilburg, ten huize van J. KLEYSEN, Wijk Kerk, N°. 1216, worden aanbesteed, de Verkoop der HUIDEN en het VET der RUNDERBEESTEN, welke ten behoeve der troepen in het kamp bij Reijen, zullen worden geslagt.

De Inschrijving zal geschieden bij besloten billetten op gezegeld papier, bevattende den prijs, per Nederlandsch pond, voor ieder artikel, afzonderlijk.

Genoemde biljetten zullen tot den 24. Mei, ten elf ure des morgens kunnen worden geworpen in eene bus, welke te dien einde op het genoemd bureau is gedeponeerd, alwaar, en alsmede op de bureaux van de militaire intendanten in de vestingen Breda en 's Bosch, de condities en voorwaarden ter lezing liggen.

*** De BURGEMEESTER en ASSESSOREN van de Gemeente *Stavenisse*, District *Zierikzee*, Provincie *Zeeland*, maken bij deze bekend, dat de KERMIS of JAARMARKT binnen dezelve Gemeente, in plaats van in de maand *September*, voortaan zal worden gehouden op den laatsten Vrijdag der maand *Junij* en den daaraanvolgenden Zaturdag.

Stavenisse, den 10. Mei 1837.

De Burgemeester en Assessoren voorn.
METSVINK, Assessor L. B. V°.
Ter ordonnantie van dezelven,
MOSER.

VERKOOPING VAN EENE KAPITALE

HOFSTEDE te LEENEN,

gelegen onder Nieuw-Vossemeer,

Gevende eene jaarlijksche zuivere Revenue van *f* 1400.

De Notaris VAN VUGHT, te Rozendaal, zal, ten verzoeke van deszelfs principaal, op Dingsdag den 30. Mei 1837, Publiek Veilen, en op Dingsdag den 6. Junij daaraanvolgende finaal presenteeren te Verkoopen, ten huize van den Kastelein N. VAN MEEL, te Steenbergen, des voormiddags om 11 ure.

Eene kapitale HOFSTEDE, bestaande in eene hoeve Huizinge en verdere Timmerage en Plantagie, met drie-en-vijftig Bunders, 64 Roeden, 92 Ellen Wei- en Bouwlanden, staande en gelegen onder Nieuw-Vossemeer in de Oude en Eendragts-Polders, in huur bij den Heer A. VAN TRIJEN, tot 11. November 1847.

Nadere onderrigting te bekomen ten kantore van den Notaris voorzeid, en van Mr. T. J. VAN REYSINGEN, advocaat te Roozendaal.

Uit de Hand te Koop:

Een *Modern Meubelen* MAHOGIE op Rieuwen, zeer geschikt voor Reizen, met Tafel, Linnenkist en losse Kisten, alles goed geconserveerd. Te bekomen bij VAN DEN BERGH, Mr. Zadelmaker, te *Breda*.

STOOMBOOTEN

WILLEM DE EERSTE en

Vaderland en ROTTERDAM, voor varende,

Van NIJMEGEN naar ROTTERDAM en 's HAGE,

alle dagen, 's morgens ten 7 ure, en

Van ROTTERDAM naar NIJMEGEN,

alle dagen, 's morgens ten 6 ure.

Nadere informatien worden gegeven te Nijmegen, ten Kantore der Onderneming aan de Waal, te Tiel bij [illegible] te Bommel bij [illegible], te Gorcum bij [illegible], te Dordrecht bij [illegible], te Rotterdam bij N. [illegible]; te Delft bij [illegible] en te 's Hage bij [illegible].

Te Breda, bij BROESE en COMP. Boekdrukkers en Boekverkoopers.